

ЗАКОН УКРАЇНИ
«ПРО АДВОКАТУРУ
ТА АДВОКАТСЬКУ
ДІЯЛЬНІСТЬ»

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ
КОМЕНТАР

*За загальною редакцією
доктора юридичних наук, доцента,
заслуженого юриста України
Чижмарь Катерини Іванівни*

Київ
ВД «Професіонал»
2020

УДК 347.965(477)
3-19

Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»: Науково-3-19 практичний коментар / За заг. ред. Чижмарь К. І. – Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2020. – 332 с.

ISBN 978-966-370-378-7

У пропонованому читачам коментарі зроблену спробу наблизити тлумачення приписів норм Закону до сучасних вимог процесуального законодавства у сенсі провідної ролі адвокатів у судовому процесі і значним чином «монопольної компетенції» у представництві інтересів осіб в судовому провадженні, яка розповсюджується не тільки на процес кримінальний, а наразі притаманна й іншим видам судочинства.

Коментар розрахований на прокурорів, кандидатів на посаду прокурора, суддів, адвокатів та студентів вищих учбових закладів, які готують фахівців в галузі права.

УДК 347.965(477)

ISBN 978-966-370-378-7

© Видавничий дім «Професіонал», 2020.

Авторський колектив

Бабич Володимир Анатолійович – адвокат, викладач Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Макаренка;

Вінокуров Володимир Олегович – адвокат, заступник директора юридичного департаменту АТ «МАКРОХІМ»;

Григор'єв Микола Віталійович — адвокат, керуючий партнер адвокатського об'єднання MG group, кандидат юридичних наук;

Діордіца Ігор Володимирович — адвокат, професор кафедри приватного та публічного права Київського національного університету технологій та дизайну, доктор юридичних наук, доцент;

Дрозд Альона Вікторівна — адвокат, кандидат юридичних наук;

Журавель Валентина Іванівна — суддя Верховного Суду, доктор юридичних наук;

Журавльов Дмитро Володимирович — Перший заступник директора Інституту права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;

Книш Сергій Володимирович — адвокат, начальник юридичного відділу СНУ імені Лесі Українки, доктор юридичних наук;

Коваль Катерина Петрівна — адвокат, Перший Заступник Голови Союзу юристів України;

Копотун Ігор Миколайович — професор кафедри кримінального права та судочинства Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені Академіка Степана Дем'янчука, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;

Короєд Сергій Олександрович — адвокат, доктор юридичних наук, доцент, завідуючий кафедрою цивільного права і процесу Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького;

Крамар Уляна Петрівна — адвокат Національної асоціації адвокатів України;

Кузнєцова Наталія Семенівна — доктор юридичних наук, професор, Віце-президент НАПрН України, керівник Київського регіонального центру, дійсний член (академік) НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України;

Лазарєв Максим Олексійович – адвокат, директор юридичного департаменту АТ «МАКРОХІМ»;

Лещинська-Вьонцек Магдалена — адвокат адвокатського Бюро «Лещинська-Вьонцек Магдалена», кандидат юридичних наук;

Любченко Олексій Олександрович — керуючий партнер Адвокатського об'єднання «ЛЮКО», асистент кафедри конституційного, адміністративного, екологічного та трудового права Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Платонова Ганна Валеріївна — адвокат;

Петков Сергій Валерійович — доктор юридичних наук, професор, адвокат;

Теремецький Владислав Іванович — адвокат Національної асоціації адвокатів України, доктор юридичних наук, доцент, заслужений юрист України, професор кафедри цивільного права і процесу Тернопільського національного економічного університету;

Трофімцов Владислав Анатолійович — старший партнер адвокатського об'єднання «А LINEA», доктор юридичних наук;

Фоменко Андрій Євгенійович — ректор Дніпропетровського державного університету МВС України, кандидат юридичних наук;

Харченко Віталій Миколайович — старший партнер адвокатського об'єднання «А LINEA», кандидат юридичних наук;

Часова Тетяна Олександрівна — старший викладач кафедри кримінального права, процесу та криміналістики Академії праці, соціальних відносин і туризму, кандидат юридичних наук;

Чижмарь Катерина Іванівна — доктор юридичних наук, доцент, заслужений юрист України.

Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) Основний Закон нашої держави було доповнено статтею 131-2, що визначило місце адвокатури в Україні серед інших інститутів правосуддя на сучасному етапі розвитку країни.

За приписами вказаної статті адвокатура діє для надання професійної правничої допомоги в Україні. Це своє основне завдання адвокатура здійснює, як незалежна інституція здійснення правосуддя.

При цьому незалежність адвокатури у цьому процесі гарантується саме Конституцією України. Засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні визначаються законом. Виключно адвокат здійснює представництво іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення. Законом можуть бути визначені винятки щодо представництва в суді у трудових спорах, спорах щодо захисту соціальних прав, щодо виборів та референдумів, у малозначних спорах, а також стосовно представництва малолітніх чи неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена.

Виходячи із такого формулювання конституційної норми стосовно адвокатури і її діяльності, визначається провідна її роль при здійсненні правосуддя в Україні з суворим дотриманням основних прав і свобод особи.

Подальша реформа правосуддя, що активно відбувалась в країні впродовж 2016-2017 років знаменувалась фундаментальним переформуванням процесуального законодавства України. Були прийняті нові редакції процесуальних кодексів у цивільному, адміністративному і господарському судочинствах, а також зазнав суттєвих змін самий новий з процесуальних кодексів — Кримінально-процесуальний кодекс України. Значною мірою новації у цих нормативних актах стосувалися провідної ролі адвоката у судовому процесі.

Закон коментований зазнав останніх змін ще у 2016 році, тому трохи «відстає» від основного напрямку руху реформи правосуддя. Наразі у

Верховній Раді зареєстрований законопроект нової редакції Закону України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність».

У пропонованому читачам коментарі зроблену спробу наблизити тлумачення приписів норм Закону до сучасних вимог процесуального законодавства у сенсі провідної ролі адвокатів у судовому процесі і значним чином «монопольної компетенції» у представництві інтересів осіб в судовому провадженні, яка розповсюджується не тільки на процес кримінальний, а наразі притаманна й іншим видам судочинства.

ЗМІСТ

ЗАКОН УКРАЇНИ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»..... 5

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	5
Стаття 1. Визначення основних термінів	5
Стаття 2. Адвокатура України	8
Стаття 3. Правова основа діяльності адвокатури України	9
Стаття 4. Принципи та засади здійснення адвокатської діяльності.....	9
Стаття 5. Адвокатура і держава.....	12
Розділ II НАБУТТЯ ПРАВА НА ЗАНЯТТЯ АДВОКАТСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	14
Стаття 6. Адвокат.....	14
Стаття 7. Вимоги щодо несумісності.....	15
Стаття 8. Допуск до складення кваліфікаційного іспиту.....	17
Стаття 9. Кваліфікаційний іспит	22
Стаття 10. Стажист адвоката. Стажування.....	24
Стаття 11. Присяга адвоката України.....	30
Стаття 12. Свідोцтво про право на заняття адвокатською діяльністю, посвідчення адвоката України	31
Стаття 13. Здійснення адвокатської діяльності адвокатом індивідуально	31
Стаття 14. Адвокатське бюро	32
Стаття 15. Адвокатське об'єднання	33
Стаття 16. Помічник адвоката	34
Стаття 17. Єдиний реєстр адвокатів України.....	36
Стаття 18. Об'єднання адвокатів.....	38
Розділ III ВИДИ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ПРАВА І ОBOB'ЯЗКИ АДВОКАТА. ГАРАНТІЇ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	39
Стаття 19. Види адвокатської діяльності.....	39
Стаття 20. Професійні права адвоката.....	40
Стаття 21. Професійні обов'язки адвоката.....	42
Стаття 22. Адвокатська таємниця	43
Стаття 23. Гарантії адвокатської діяльності.....	46
Стаття 24. Адвокатський запит	50
Стаття 25. Надання адвокатом безоплатної правової допомоги	54
Розділ IV ДОГОВІР ПРО НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ.....	57
Стаття 26. Підстави для здійснення адвокатської діяльності.....	57

Стаття 27. Форма та зміст договору про надання правової допомоги	61
Стаття 28. Підстави для відмови в укладенні договору про надання правової допомоги	63
Стаття 29. Припинення, розірвання договору про надання правової допомоги	65
Стаття 30. Гонорар	65
Розділ V ЗУПИНЕННЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ПРАВА НА ЗАНЯТТЯ АДВОКАТСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ	68
Стаття 31. Зупинення права на заняття адвокатською діяльністю	68
Стаття 32. Припинення права на заняття адвокатською діяльністю	71
Розділ VI ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА	73
Стаття 33. Загальні умови дисциплінарної відповідальності адвоката	73
Стаття 34. Підстави для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності	74
Стаття 35. Види дисциплінарних стягнень, строк застосування дисциплінарних стягнень	75
Стаття 36. Ініціювання питання про дисциплінарну відповідальність адвоката	76
Стаття 37. Стадії дисциплінарного провадження	77
Стаття 38. Перевірка відомостей про дисциплінарний проступок адвоката	78
Стаття 39. Порушення дисциплінарної справи	79
Стаття 40. Розгляд дисциплінарної справи	80
Стаття 41. Прийняття рішення у дисциплінарній справі	81
Стаття 42. Оскарження рішення у дисциплінарній справі	82
Розділ VII АДВОКАТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ	83
Стаття 43. Засади адвокатського самоврядування	83
Стаття 44. Завдання адвокатського самоврядування	84
Стаття 45. Національна асоціація адвокатів України	85
Стаття 46. Організаційні форми адвокатського самоврядування	87
Стаття 47. Конференція адвокатів регіону	87
Стаття 48. Рада адвокатів регіону	90
Стаття 49. Голова ради адвокатів регіону	92
Стаття 50. Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури	93
Стаття 51. Ревізійна комісія адвокатів регіону	96
Стаття 52. Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури	97
Стаття 53. Вища ревізійна комісія адвокатури	99
Стаття 54. З'їзд адвокатів України	101

Стаття 55. Рада адвокатів України	103
Стаття 56. Голова Ради адвокатів України.....	106
Стаття 57. Обов'язковість рішень органів адвокатського самоврядування.....	107
Стаття 58. Фінансове забезпечення органів адвокатського самоврядування.....	107
Розділ VIII ЗДІЙСНЕННЯ В УКРАЇНІ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТОМ ІНОЗЕМНОЇ ДЕРЖАВИ.	
ОСОБЛИВОСТІ СТАТУСУ АДВОКАТА ІНОЗЕМНОЇ ДЕРЖАВИ.....	109
Стаття 59. Набуття адвокатом іноземної держави права на заняття адвокатською діяльністю в Україні. Особливості статусу адвоката іноземної держави.....	109
Стаття 60. Відповідальність адвоката іноземної держави	112
Стаття 61. Відносини адвоката іноземної держави з органами адвокатського самоврядування	113
Розділ IX ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	114
Розділ X ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	118
З'ЇЗД АДВОКАТІВ УКРАЇНИ. Правила адвокатської етики	124
НАКАЗ МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ від 21.12.2017 № 4125/5 «Про затвердження Стандартів якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у цивільному, адміністративному процесах та представництва у кримінальному процесі»	162
НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ РІШЕННЯ РАДИ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ від 26.02.2016 № 8 «Про затвердження роз'яснення з питання отримання особою свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю без проходження стажування, з урахуванням стажу роботи на посаді помічника адвоката та на підставі диплома спеціаліста про перепідготовку»	185
НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ РІШЕННЯ РАДИ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ від 01.06.2018 № 83 «Про затвердження у новій редакції Положення про Комітет з міжнародних зв'язків Національної асоціації адвокатів України».....	193
НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ РАДА АДВОКАТІВ УКРАЇНИ «ПОЛОЖЕННЯ про Раду адвокатів України».....	201
РАДА АДВОКАТІВ УКРАЇНИ. Порядок підвищення кваліфікації адвокатів України	212
НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ РІШЕННЯ РАДИ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ від 26.02.2016 № 2 «Про	

затвердження Звіту про порушення прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності в Україні (2013-2016)»	225
РАДА АДВОКАТІВ УКРАЇНИ «РЕГЛАМЕНТ кваліфікаційно- дисциплінарної комісії адвокатури регіону»	255
НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ РІШЕННЯ РАДИ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ від 15.12.2017 № 281 «Про затвердження у новій редакції Положення про комісію з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної правової допомоги»	278
НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ РІШЕННЯ РАДИ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ від 26.02.2016 № 71 «Про затвердження Положення про Комітет законотворчих ініціатив з питань адвокатської діяльності»	284
СУДОВА ПРАКТИКА	292

НАУКОВО-ПРАКТИЧНЕ
ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

ЗАКОН УКРАЇНИ
«ПРО АДВОКАТУРУ
ТА АДВОКАТСЬКУ
ДІЯЛЬНІСТЬ»

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ
КОМЕНТАР

*За загальною редакцією
доктора юридичних наук, доцента,
заслуженого юриста України
Чижмарь Катерини Іванівни*

Підписано до друку 20.05.2020. Формат 70x100 1/16.
Друк лазерний. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 47,12.

ТОВ «Видавничий дім «Професіонал»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів
і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 1533